Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
GERARDA HOGANA
przedstawiona w dniu 14 stycznia 2021 r.[1]

Sprawa C-790/19

Parchetul de pe lângă Tribunalul Braşov
przeciwko
LG,
MH,
przy udziale:
Agenția Națională de Administrare Fiscală – Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Braşov

[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Curtea de Apel Braşov (sąd apelacyjny w Braszowie, Rumunia)]

Odesłanie prejudycjalne – Dyrektywa 2005/60/WE – Dyrektywa (UE) 2015/849 – Zapobieganie wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu – Przestępstwa prania pieniędzy – Pranie pieniędzy przez ten sam podmiot, który je uzyskał – Podmiot czynny przestępstwa – Zakres

I. Wprowadzenie

1. Rozpatrywany wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 1 ust. 3 lit. a) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniającej rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylającej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE[2].

2. Wniosek ten został złożony w toku postępowania karnego przeciwko LG i MH. Owym osobom zarzuca się, że w latach 2009–2013 wielokrotnie dopuściły się przestępstwa prania pieniędzy i brały w nim udział. Pytanie zadane przez sąd odsyłający dotyczy tego, czy sprawca przestępstwa źródłowego, z którego pochodzą środki pieniężne będące przedmiotem czynu prania pieniędzy, może być także sprawcą przestępstwa prania pieniędzy określonego w art. 1 ust. 3 lit. a) dyrektywy 2015/849.

[1] Język oryginału: angielski.
[2] Dz.U. 2015, L 141, s. 73.

3. Niemniej jednak, biorąc pod uwagę datę zaistnienia okoliczności faktycznych postępowania głównego, należy zauważyć, że owo pytanie trzeba będzie przeanalizować w świetle art. 1 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2005/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005 r. w sprawie przeciwdziałania korzystaniu z systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu [3]. Dyrektywa 2005/60 była bowiem poprzedniczką obecnie obowiązującej dyrektywy, to jest dyrektywy 2015/849, a w chwili, w której miano popełnić zarzucane LG i MH przestępstwa, obowiązującym aktem prawnym była właśnie dyrektywa 2005/60. Dlatego więc przy rozpatrywaniu niniejszego wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym można uwzględnić jedynie tę wcześniejszą dyrektywę.

4. Ponadto należy wskazać, że z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zdaje się wynikać, iż oskarżony w postępowaniu głównym został skazany za przestępstwo prania pieniędzy określone w art. 29 ust. 1 lit. a) Lege nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor (ustawy nr 656/2002 o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i jego zwalczaniu) [4], która stanowi środek transpozycji dyrektywy 2005/60. Jak już wspomniałem, dyrektywa 2015/849 została przyjęta po popełnieniu rozpatrywanych przestępstw. Sąd odsyłający wskazuje ponadto, że w chwili, w której skierowano sprawę do Trybunału w trybie prejudycjalnym, ustawa krajowa transponująca dyrektywę 2015/849 nie była jeszcze opublikowana.

5. Zgodnie jednak z utrwalonym orzecznictwem w celu udzielenia sądowi krajowemu, który przedłożył pytanie prejudycjalne, użytecznej odpowiedzi Trybunał może wziąć pod rozwagę normy prawa Unii, na które sąd krajowy nie powołał się w swym pytaniu [5]. Jeśli chodzi o definicję prania pieniędzy, nie ma to jednak tak naprawdę większego znaczenia dla niniejszej sprawy, ponieważ zarówno w dyrektywie 2005/60, jak i w dyrektywie 2015/849 pranie pieniędzy zdefiniowano w sposób zasadniczo podobny. Po przedstawieniu tego ogólnego tła można przejść do zbadania właściwych ram prawnych.

II. Ramy prawne

A. Prawo międzynarodowe

6. Artykuł 6 ust. 1 i 2 Konwencji Rady Europy o praniu, ujawnianiu, zajmowaniu i konfiskacie dochodów pochodzących z przestępstwa, sporządzonej w Strasburgu dnia 8 listopada 1990 r. (*Série des traités européens*, nr 141) (zwanej dalej „konwencją strasburską"), stanowi:

„1. Każda strona podejmuje środki ustawodawcze i inne konieczne w celu uznania za przestępstwa w jej prawie wewnętrznym następujących czynów popełnionych umyślnie:

a. konwersji lub transferu mienia ze świadomością, że stanowi ono dochód [z przestępstw], w celu zatajenia lub ukrycia nielegalnego pochodzenia tego mienia lub udzielenia pomocy osobie, która uczestniczy w popełnieniu przestępstwa źródłowego, dla umożliwienia jej uniknięcia prawnych konsekwencji swego czynu;

[3] Dz.U. 2005, L 309, s. 15.

[4] Opublikowanej w *Monitorul Oficial al României*, część I, nr 904 z dnia 12 grudnia 2002 r.

[5] Zobacz podobnie wyrok z dnia 25 kwietnia 2013 r., Jyske Bank Gibraltar (C-212/11, EU:C:2013:270, pkt 38).

b. zatajenia lub ukrycia prawdziwej natury mienia, źródła jego pochodzenia, miejsca położenia, rozporządzania nim, przemieszczania, własności lub praw do takiego mienia, ze świadomością, że mienie to stanowi dochód [z przestępstw];

oraz, z zastrzeżeniem zasad konstytucyjnych strony i podstawowych koncepcji jej systemu prawnego:

[…]

2. Dla wdrożenia lub stosowania ustępu 1 niniejszego artykułu:

a. nie ma znaczenia, czy przestępstwo źródłowe podlega karnej jurysdykcji strony;

b. można postanowić, że przestępstwa przewidziane w tym ustępie nie mają zastosowania do sprawców przestępstwa źródłowego;

[…]”.

7. Artykuł 9 ust. 1 i 2 Konwencji Rady Europy o praniu, ujawnianiu, zajmowaniu i konfiskacie dochodów pochodzących z przestępstwa oraz o finansowaniu terroryzmu, sporządzonej w Warszawie dnia 16 maja 2005 r. (*Série des Traités du Conseil de l'Europe*, nr 198) (zwanej dalej „konwencją warszawską”), brzmi:

„1. Każda strona przyjmie środki ustawodawcze i inne konieczne dla uznania za przestępstwa w jej prawie wewnętrznym następujących czynów popełnionych umyślnie:

a. zamiana lub przekazani[e] mienia wiedząc, że stanowi ono dochód [z przestępstw], w celu zatajenia lub ukrycia nielegalnego pochodzenia tego mienia lub udzielenia pomocy osobie, która uczestniczy w popełnieniu przestępstwa bazowego, w celu uniknięcia prawnych konsekwencji jej czynu;

[…]

2. Dla wdrożenia lub stosowania ustępu 1 niniejszego artykułu:

a. nie ma znaczenia, czy przestępstwo bazowe jest karalne zgodnie z ustawodawstwem strony;

b. można zastrzec, że przestępstwa przewidziane w tym ustępie nie mają zastosowania do sprawców przestępstwa bazowego;

[…]”.

B. Prawo Unii

1. Decyzja ramowa Rady 2001/500/WSiSW

8. Artykuł 1 decyzji ramowej Rady 2001/500/WSiSW z dnia 26 czerwca 2001 r. w sprawie prania brudnych pieniędzy oraz identyfikacji, wykrywania, zamrożenia, zajęcia i konfiskaty narzędzi oraz dochodów pochodzących z przestępstwa [6] stanowi:

„Celem zintensyfikowania działań przeciwko zorganizowanej przestępczości państwa członkowskie podejmują konieczne środki, by nie wprowadzać lub nie utrzymywać zastrzeżeń w odniesieniu do następujących artykułów [konwencji strasburskiej]:

[…]

b) artykuł 6 w odniesieniu do poważnych przestępstw. Takie przestępstwa w każdym przypadku obejmują przestępstwa zagrożone karą pozbawienia wolności lub co do których można orzec zastosowanie środka zabezpieczającego, którego górna granica zagrożenia jest wyższa niż jeden rok, lub, jeżeli chodzi o państwa, których system prawny przewiduje minimalne zagrożenie dla czynów zabronionych, są to przestępstwa zagrożone karą pozbawienia wolności lub co do których można orzec zastosowanie środka zabezpieczającego na czas nie krótszy niż sześć miesięcy”.

2. Dyrektywa 2005/60

9. Motywy 1 i 5 dyrektywy 2005/60 mają następujące brzmienie:

„(1) Masowy przepływ brudnych pieniędzy może szkodzić stabilności i wiarygodności sektora finansowego oraz stanowić zagrożenie dla jednolitego rynku, zaś terroryzm wstrząsa podstawami naszego społeczeństwa. W uzupełnieniu instrumentów praw[n]okarnych rezultaty mogą przynieść działania zapobiegawcze prowadzone za pośrednictwem systemu finansowego.

[…]

(5) Pranie pieniędzy i finansowanie terroryzmu odbywa się często w kontekście międzynarodowym. Środki przyjęte wyłącznie na poziomie krajowym, a nawet wspólnotowym, bez uwzględnienia koordynacji i współpracy na poziomie międzynarodowym, miałyby bardzo ograniczone skutki. Dlatego środki przyjmowane przez Wspólnotę w tej dziedzinie powinny być zgodne z innymi działaniami podjętymi w ramach innych gremiów międzynarodowych. Działania Wspólnoty powinny w szczególności nadal uwzględniać 40 zaleceń Grupy Specjalnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (zwanej dalej »FATF«), która jest wiodącym organem międzynarodowym aktywnie prowadzącym walkę z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu. W związku z tym, że w 2003 r. 40 zaleceń FATF [zalecenia FATF] znacząco znowelizowano i rozszerzono, niniejsza dyrektywa powinna być dostosowana do tego nowego standardu międzynarodowego”.

[6] Dz.U. 2001, L 182, s. 1; sprostowanie Dz.U. 2006, L 234, s. 43.

10. Artykuł 1 ust. 1 i 2 dyrektywy 2005/60 brzmi:

„1. Państwa członkowskie zapewniają, że [by] pranie pieniędzy i finansowanie terroryzmu jest [było] zabronione.

2. Do celów niniejszej dyrektywy za pranie pieniędzy uznaje się następujące czyny popełnione umyśln[i]e:

a) konwersję lub przekazywanie mienia, ze świadomością, że pochodzi ono z działalności przestępczej lub z udziału w takiej działalności, w celu ukrywania lub zatajania nielegalnego pochodzenia tego mienia albo udzielenia pomocy osobie, która bierze udział w takiej działalności, dla umożliwienia jej uniknięcia konsekwencji prawnych takiego działania;

b) ukrycie lub zatajenie prawdziwego charakteru mienia, jego źródła, miejsca położenia, rozporządzania nim, przemieszczania, własności lub praw do mienia, ze świadomością, że mienie to pochodzi z działalności przestępczej lub z udziału w takiej działalności;

c) nabycie, posiadanie lub korzystanie z mienia, ze świadomością w momencie jego otrzymania, że mienie to pochodzi z działalności o charakterze przestępczym lub z udziału w takiej działalności;

d) udział lub współdziałanie w popełnieniu, usiłowanie popełnienia, jak też pomocnictwo, podżeganie, ułatwianie oraz doradzanie przy popełnieniu czynów określonych w powyższych literach”.

3. Dyrektywa 2015/849

11. W motywie 1 dyrektywy 2015/849 przewidziano, co następuje:

„Przepływy pieniędzy pochodzących z nielegalnych źródeł mogą szkodzić integralności, stabilności i wiarygodności sektora finansowego oraz stanowić zagrożenie dla rynku wewnętrznego Unii, jak również rozwoju międzynarodowego. Pranie pieniędzy, finansowanie terroryzmu i przestępczości zorganizowanej nadal stanowią poważny problem, którym należy się zająć na szczeblu Unii. Oprócz dalszego rozwijania instrumentów prawnokarnych na szczeblu Unii niezbędne są ukierunkowane i proporcjonalne działania zapobiegające wykorzystaniu systemu finansowego do prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, które to działania mogą przynieść komplementarne wyniki”.

12. Artykuł 1 dyrektywy 2015/849 brzmi następująco:

„1. Celem niniejszej dyrektywy jest zapobieganie wykorzystywaniu unijnego systemu finansowego do prania pieniędzy i finansowania terroryzmu.

2. Państwa członkowskie zapewniają obowiązywanie zakazu prania pieniędzy i finansowania terroryzmu.

3. Na użytek niniejszej dyrektywy za pranie pieniędzy uznaje się następujące czyny popełnione umyślnie:

a) konwersję lub przekazywanie mienia, ze świadomością, że pochodzi ono z działalności przestępczej lub z udziału w takiej działalności, w celu ukrywania lub zatajania nielegalnego pochodzenia tego mienia lub udzielenia pomocy dowolnej osobie, która bierze udział w takiej działalności, dla umożliwienia tej osobie uniknięcia konsekwencji prawnych takiego działania;

b) ukrycie lub zatajenie prawdziwego charakteru mienia, jego źródła, miejsca położenia, rozporządzania nim, przemieszczania, praw odnoszących się do mienia lub własności mienia, ze świadomością, że mienie to pochodzi z działalności przestępczej lub z udziału w takiej działalności;

c) nabycie, posiadanie lub użytkowanie mienia, ze świadomością w momencie jego otrzymania, że mienie to pochodzi z działalności przestępczej lub z udziału w takiej działalności;

d) udział lub współdziałanie w popełnieniu, usiłowanie popełnienia oraz pomocnictwo, podżeganie, ułatwianie oraz doradzanie przy popełnieniu któregokolwiek z czynów, o których mowa w lit. a), b) i c).

[…]”.

4. Dyrektywa 2018/1673

13. Zgodnie z motywem 11 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1673 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie zwalczania prania pieniędzy za pomocą środków prawnokarnych[7] „[p]aństwa członkowskie powinny zapewnić, by niektóre rodzaje prania pieniędzy były zagrożone karą także wówczas, gdy zostaną popełnione przez sprawcę działalności przestępczej, z której pochodzi to mienie (»pranie pieniędzy przez ten sam podmiot, który je uzyskał«). W takich przypadkach, gdy pranie pieniędzy nie ogranicza się do samego posiadania lub użytkowania mienia, lecz obejmuje także jego przekazanie, konwersję, ukrycie lub zatajenie oraz powoduje dalsze szkody oprócz szkód spowodowanych przez działalność przestępczą, na przykład poprzez wprowadzenie mienia pochodzącego z działalności przestępczej do obrotu i tym samym ukrycie jego nielegalnego pochodzenia, takie pranie pieniędzy powinno być zagrożone karą”.

14. Artykuł 3 dyrektywy 2018/1673, zatytułowany „Przestępstwa prania pieniędzy”, stanowi:

„1. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zapewnienia, aby następujące czyny podlegały karze jako przestępstwa, jeżeli zostały popełnione umyślnie:

a) konwersja lub przekazanie mienia, ze świadomością, że pochodzi ono z działalności przestępczej, w celu ukrycia lub zatajenia nielegalnego pochodzenia tego mienia lub udzielenia pomocy dowolnej osobie, która bierze udział w takiej działalności, w celu umożliwienia tej osobie uniknięcia konsekwencji prawnych takiego działania;

[7] Dz.U. 2018, L 284, s. 22.

b) ukrycie lub zatajenie prawdziwego charakteru mienia, jego źródła, miejsca położenia, rozporządzania nim, przemieszczania, praw odnoszących się do mienia lub własności mienia, ze świadomością, że mienie to pochodzi z działalności przestępczej;

c) nabycie, posiadanie albo użytkowanie mienia, ze świadomością w momencie jego otrzymania, że mienie to pochodzi z działalności o charakterze przestępczym.

2. Państwa członkowskie mogą podjąć środki niezbędne do zapewnienia, aby czyny, o których mowa w ust. 1, podlegały karze jako przestępstwa, jeżeli sprawca podejrzewał lub powinien był wiedzieć, że mienie pochodzi z działalności o charakterze przestępczym.

[…]

5. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zapewnienia, aby czyny, o których mowa w ust. 1 lit. a) i b), podlegały karze jako przestępstwo, w przypadku gdy zostały popełnione przez osoby, które prowadziły działalność przestępczą będącą źródłem mienia lub które w taką działalność były zaangażowane".

C. Prawo rumuńskie

15. W chwili popełnienia zarzucanych LG i MH czynów art. 29 ust. 1 ustawy nr 656/2002 o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i jego zwalczaniu, ze zmianami, miał następujące brzmienie:

„Następujące czyny stanowią przestępstwo prania pieniędzy i podlegają karze pozbawienia wolności od 3 do 12 lat:

a) konwersja lub przekazywanie mienia, ze świadomością, że pochodzi ono z popełnienia przestępstw, w celu ukrywania lub zatajania nielegalnego pochodzenia tego mienia lub udzielenia pomocy sprawcy przestępstwa, z którego pochodzi mienie, dla umożliwienia mu uniknięcia ścigania, postępowania sądowego lub wykonania kary;

b) ukrycie lub zatajenie prawdziwego charakteru mienia, jego źródła, miejsca położenia, rozporządzania nim, przemieszczania, własności mienia lub praw odnoszących się do mienia, ze świadomością, że mienie to pochodzi z popełnienia przestępstwa;

c) nabycie, posiadanie lub użytkowanie mienia, ze świadomością, że mienie to pochodzi z popełnienia przestępstwa".

III. Okoliczności faktyczne w postępowaniu głównym

16. W dniu 15 listopada 2018 r. Tribunalul Braşov (sad okręgowy w Braszowie, Rumunia) wymierzył oskarżonemu LG karę jednego roku i dziewięciu miesięcy pozbawienia wolności oraz warunkowo zawiesił jej wykonanie w związku ze skazaniem oskarżonego LG za przestępstwo prania pieniędzy z art. 29 ust. 1 lit. a) ustawy nr 656/2002 o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i jego zwalczaniu.

17. Sąd ten uznał, że oskarżony LG dopuścił się, jako członek zarządu, przestępstwa uchylania się od opodatkowania oraz że środki pieniężne uzyskane z tego przestępstwa były również przedmiotem popełnionego przez LG przestępstwa prania pieniędzy. Wspomniany sąd stwierdził

ponadto, że w latach 2009–2013 LG nie ujmował w księgach rachunkowych spółki, w której pełnił funkcje kierownicze, dokumentów podatkowych stanowiących dowód uzyskania przychodów. To zaniechanie zakwalifikowano jako przestępstwo uchylania się od opodatkowania.

18. Środki pieniężne uzyskane w drodze uchylania się od opodatkowania zostały następnie przekazane na rachunek innej spółki, która była reprezentowana przez MH, a w dalszej kolejności podjęte przez LG i MH. Środki pieniężne przekazano na podstawie umowy przelewu wierzytelności zawartej między LG, spółką, w której pełnił on funkcje kierownicze, oraz spółką, w której funkcje kierownicze pełniła MH. Zgodnie z tą umową kwoty należne LG od spółki, w której pełnił on funkcje kierownicze, zostały wpłacone przez klientów owej spółki na rachunek spółki kierowanej przez MH.

19. Tribunalul Braşov (sad okręgowy w Braszowie) postanowił również o umorzeniu toczącego się przeciwko oskarżonemu LG postępowania karnego w sprawie przestępstwa uchylania się od opodatkowania, ponieważ LG naprawił szkodę. W odniesieniu do współoskarżonej MH sąd ten wydał natomiast wyrok uniewinniający. Zdaniem tego sądu nie zostało dowiedzione, że MH miała świadomość, iż oskarżony LG dopuszczał się prania pieniędzy pochodzących z przestępstwa, jakim jest uchylanie się od opodatkowania.

20. Parchetul de pe lângă Tribunalul Braşov (prokurator przy sądzie okręgowym w Braszowie, Rumunia) (zwany dalej „prokuratorem”), oskarżony LG i Agenţia Naţională de Administrare Fiscală, Direcţia Generală Regională a Finanţelor Publice Braşov (krajowa agencja administracji podatkowej – regionalna dyrekcja generalna finansów publicznych w Braszowie, Rumunia) (zwana dalej „powódką cywilną”) zaskarżyli ten wyrok do Curtea de Apel Braşov (sądu apelacyjnego w Braszowie, Rumunia) (zwanego dalej „sądem odsyłającym”).

21. Prokurator kwestionuje wyrok w szczególności ze względu na bezzasadność uniewinnienia oskarżonej MH. Powódka cywilna kwestionuje wyrok, ponieważ jej roszczenia cywilne zostały częściowo oddalone. Oskarżony LG cofnął następnie wniesioną apelację.

22. Sąd odsyłający wyjaśnia, że zwraca się o dokonanie wykładni dyrektywy 2015/849 – mimo że nie została ona w przepisanym terminie transponowana do prawa rumuńskiego – ponieważ w owym akcie prawnym zdefiniowano przestępstwo prania pieniędzy tak samo jak w dyrektywie 2005/60, która obowiązywała w czasie wystąpienia okoliczności faktycznych postępowania głównego i którą transponowano za pośrednictwem ustawy nr 656/2002 o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i jego zwalczaniu.

23. Zdaniem sądu odsyłającego należy wystąpić z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, ponieważ art. 29 ust. 1 ustawy nr 656/2002 o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i jego zwalczaniu jest przedmiotem rozbieżnej wykładni, gdyż w praktyce orzeczniczej przyjmowane są odmienne rozwiązania. W tych okolicznościach zawisła sprawa może zostać rozstrzygnięta na diametralnie przeciwstawne sposoby w zależności od tego, czy Trybunał uzna, czy nie uzna, że występuje podstawowe znamię przestępstwa.

24. Zdaniem sądu odsyłającego sprawca przestępstwa prania pieniędzy w jakiejkolwiek formie nie może być jednocześnie sprawcą przestępstwa źródłowego. Sąd odsyłający wskazuje, że za takim podejściem przemawiają nie tylko motywy dyrektywy 2015/849, lecz także wykładnia gramatyczna, semantyczna i celowościowa jej art. 1 ust. 3. Ponadto sąd odsyłający uważa, że przyjęcie, iż podmiot czynny przestępstwa źródłowego może być również podmiotem czynnym przestępstwa prania pieniędzy, naruszałoby zasadę ne bis in idem.

IV. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym i postępowanie przed Trybunałem

25. To właśnie w tych okolicznościach Curtea de Apel Braşov (sąd apelacyjny w Braszowie) postanowieniem z dnia 14 października 2019 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 24 października 2019 r., postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy art. 1 ust. 3 lit. a) dyrektywy 2015/849 należy interpretować w ten sposób, że osoba, która popełnia czyn stanowiący przestępstwo prania pieniędzy, jest zawsze osobą inną niż ta, która popełnia przestępstwo bazowe (przestępstwo źródłowe, z którego pochodzą środki pieniężne będące przedmiotem czynu prania pieniędzy)?”.

26. Po skierowaniu do niego przez Trybunał pytania dotyczącego ewentualnego wpływu wycofania apelacji przez LG na pozostałą część postępowania sąd odsyłający potwierdził pismem, które wpłynęło do Trybunału w dniu 16 stycznia 2020 r., że z uwagi na apelacje wniesione przez prokuratora i powódkę cywilną to wycofanie nie ma żadnego wpływu na znaczenie postanowienia odsyłającego dla sprawy. Przy badaniu tych apelacji sąd odsyłający będzie zobowiązany orzec o kwestiach dotyczących tożsamości czynów objętych zarzutami oraz czynów, których mieli się dopuścić LG, jak również MH, oraz o bezprawności i możliwości przypisania przestępstwa prania pieniędzy, wobec czego od odpowiedzi udzielonej przez Trybunał zależy każde rozstrzygnięcie sprawy co do istoty.

27. Uwagi na piśmie zostały przedstawione przez prokuratora, rządy czeski, polski i rumuński oraz przez Komisję Europejską.

28. Po zakończeniu pisemnego etapu postępowania Trybunał uznał sprawę za wyjaśnioną w stopniu wystarczającym do wydania orzeczenia bez przeprowadzenia rozprawy, zgodnie z art. 76 § 2 regulaminu postępowania przed Trybunałem.

V. Analiza

A. W przedmiocie dopuszczalności wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

29. Rząd rumuński podnosi w swoich uwagach na piśmie trzy zarzuty niedopuszczalności. Po pierwsze, istnieje wątpliwość co do dopuszczalności odesłania prejudycjalnego ze względu na wycofanie apelacji przez LG. Po drugie, nie można twierdzić, że Trybunał dysponuje wszelkimi informacjami koniecznymi do udzielenia odpowiedzi. Po trzecie, w orzecznictwie krajowym nie występują rozbieżności w wykładni, wobec czego wyrok Trybunału nie byłby użyteczny dla sądu odsyłającego.

30. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem postępowanie ustanowione w art. 267 TFUE jest instrumentem współpracy między Trybunałem a sądami krajowymi, dzięki któremu Trybunał dostarcza sądom krajowym elementów wykładni prawa Unii, które są im niezbędne do rozstrzygnięcia toczących się przed nimi sporów. W ramach tej współpracy wyłącznie do sądu krajowego, który rozstrzyga spór i musi przyjąć odpowiedzialność za mające zapaść orzeczenie sądowe, należy ocena – w świetle szczególnych okoliczności sprawy – zarówno konieczności uzyskania orzeczenia w trybie prejudycjalnym dla wydania wyroku, jak i znaczenia przedstawionych Trybunałowi pytań. W konsekwencji jeśli przedstawione pytania dotyczą

wykładni prawa Unii, Trybunał jest co do zasady zobowiązany wydać orzeczenie. Wynika z tego, że pytania dotyczące wykładni prawa Unii przedstawione przez sąd krajowy w ramach stanu faktycznego i prawnego, za którego ustalenie jest on odpowiedzialny, a którego prawidłowość nie podlega ocenie Trybunału, korzystają z domniemania posiadania znaczenia dla sprawy. Odrzucenie przez Trybunał wniosku sądu krajowego jest możliwe tylko wtedy, gdy jest oczywiste, że wykładnia prawa Unii, o którą wnioskowano, nie ma żadnego związku ze stanem faktycznym lub z przedmiotem sporu w postępowaniu głównym, gdy problem jest natury hipotetycznej bądź gdy Trybunał nie dysponuje elementami stanu faktycznego lub prawnego, które są konieczne do udzielenia użytecznej odpowiedzi na przedstawione pytania [8].

31. W niniejszym przypadku z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym i z odpowiedzi udzielonej przez sąd odsyłający na pytanie Trybunału wynika, że sprawa pozostaje w toku przed sądem odsyłającym oraz że aby rozstrzygnąć ową sprawę, sąd ten będzie musiał orzec co do istoty, czy podmiot czynny przestępstwa prania pieniędzy może w świetle dyrektywy 2005/60 być jednocześnie podmiotem czynnym przestępstwa źródłowego. Wobec tego nie jest oczywiste, że wykładnia prawa Unii, o którą się zwrócono, nie ma związku ze stanem faktycznym w postępowaniu głównym lub z jego przedmiotem lub że problem jest natury hipotetycznej.

32. Należy ponadto zauważyć, że okoliczności faktyczne przedstawione we wniosku sądu odsyłającego pozwalają zrozumieć, czego dotyczy niniejsza sprawa, a w każdym razie rządy państw członkowskich i Komisja były w stanie oprzeć się na nich, aby przedłożyć uwagi zgodnie z art. 23 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Wreszcie można też dodać, że Trybunał nie jest właściwy do orzekania, w ramach postępowania w trybie prejudycjalnym, w przedmiocie istnienia rozbieżności w wykładni uregulowania krajowego, na które powołuje się sąd odsyłający, czy też w przedmiocie zakresu tych rozbieżności.

33. W tych okolicznościach uważam, że wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym należy uznać za dopuszczalny.

B. Analiza pytania prejudycjalnego

34. Poprzez swoje pytanie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy osoba, która popełnia czyn prania pieniędzy, zgodnie z definicją zawartą w art. 1 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2005/60, może być sprawcą przestępstwa, z którego pochodzą środki pieniężne będące przedmiotem czynu prania pieniędzy. Proponuję, aby w tym miejscu przejść do analizy tej kwestii.

1. Uwaga wstępna na temat zakresu stosowania dyrektywy 2005/60

35. Przede wszystkim należy zauważyć, że choć bezspornie dyrektywa 2005/60 ma podwójną podstawę prawną, to jest art. 47 ust. 2 WE (obecnie art. 53 ust. 1 TFUE) oraz art. 95 WE (obecnie art. 114 TFUE), przez co jej celem jest również zapewnienie prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego, to jednak jej celem podstawowym jest przeciwdziałanie korzystaniu z systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, co wynika zarówno z jej tytułu, jak i jej motywów [9]. W tym względzie jest jasne, że o ile art. 1 ust. 1 dyrektywy 2005/60

[8] Zobacz podobnie wyroki: z dnia 6 września 2016 r., Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630, pkt 18–20); z dnia 23 stycznia 2019 r., M.A. i in. (C-661/17, EU:C:2019:53, pkt 48–50).

[9] Zobacz podobnie wyrok z dnia 25 kwietnia 2013 r., Jyske Bank Gibraltar (C-212/11, EU:C:2013:270, pkt 46).

stanowi, iż państwa członkowskie mają zapewnić, by pranie pieniędzy i finansowanie terroryzmu było zabronione, o tyle rzeczony przepis nie nakłada na nie obowiązku ustanowienia sankcji karnych za czyny określone w art. 1 ust. 2 owej dyrektywy.

36. Przepisy tej dyrektywy nie stanowią bowiem – inaczej niż ma to miejsce w przypadku dyrektywy 2018/1673 – środków o charakterze karnym. Jest – jak wskazano powyżej – wprost przeciwnie: przepisy dyrektywy 2005/60 mają charakter wyraźnie prewencyjny w zakresie, w jakim zmierzają one do ustanowienia, zgodnie z podejściem opartym na ryzyku, szeregu środków zapobiegawczych i odstraszających mających na celu skuteczne zwalczanie prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, a także zapewnienie kondycji i wiarygodności systemu finansowego. Środki te mają na celu zapobieżenie tym działaniom, a przynajmniej utrudnienie ich w możliwie największym zakresie poprzez utworzenie w tym celu barier na wszystkich etapach, które działania te mogą obejmować, w odniesieniu do osób zajmujących się praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu [10]. Dyrektywa 2005/60 zabrania wprawdzie popełniania określonych czynów wypełniających znamiona prania pieniędzy, jednak pozostawia państwom członkowskim swobodę wyboru środków, jakie należy zastosować w celu wyegzekwowania tego zakazu. Sama w sobie nie zobowiązuje ona państw członkowskich do kryminalizacji takich czynów, choć oczywiście państwa członkowskie mogą – przynajmniej co do zasady – zdecydować się na ich kryminalizację.

37. W tych okolicznościach jest jasne, że dyrektywa 2005/60 nie zobowiązuje państw członkowskich do nałożenia sankcji karnych na sprawcę czynu prania pieniędzy zdefiniowanego w art. 1 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2005/60, to jest konwersji lub przekazywania mienia, ze świadomością, że pochodzi ono z działalności przestępczej lub z udziału w takiej działalności, w celu ukrywania lub zatajania nielegalnego pochodzenia tego mienia albo udzielenia pomocy osobie, która bierze udział w takiej działalności, dla umożliwienia jej uniknięcia konsekwencji prawnych takiego działania, jeżeli jest on również sprawcą przestępstwa źródłowego.

38. Należy jednak przypomnieć, że – jak wynika z utrwalonego orzecznictwa Trybunału – przy dokonywaniu wykładni przepisu prawa Unii należy uwzględniać nie tylko jego brzmienie, lecz także jego kontekst, cele regulacji, której część on stanowi, oraz, w stosownym przypadku, jego genezę [11]. Wszystkie te elementy wykładni prowadzą mnie jednak do wniosku, że choć art. 1 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2005/60 nie ustanawia obowiązku ustanowienia sankcji karnej w przypadku zaistnienia okoliczności, o których mowa w poprzednim punkcie, to jednak nie stoi on na przeszkodzie uchwaleniu przez państwa członkowskie takiej regulacji prawnokarnej.

2. W przedmiocie możliwości kryminalizacji przez państwa członkowskie prania pieniędzy w sytuacji, w której sprawca tego przestępstwa jest również sprawcą przestępstwa źródłowego

39. Po pierwsze, należy zauważyć, że z brzmienia art. 1 dyrektywy 2005/60 nie wynika w sposób wyraźny, iż państwom członkowskim zakazuje się uchwalania regulacji kryminalizujących przestępstwo prania pieniędzy w sytuacji, w której jego sprawca jest również sprawcą przestępstwa źródłowego.

[10] Zobacz podobnie wyrok z dnia 17 stycznia 2018 r., Corporate Companies (C-676/16, EU:C:2018:13, pkt 26).

[11] Zobacz podobnie wyrok z dnia 14 maja 2020 r., Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság (C-924/19 PPU i C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, pkt 113).

40. Jak już bowiem wyjaśniłem w mojej uwadze wstępnej, jedynym obowiązkiem ciążącym na państwach członkowskich na mocy art. 1 ust. 1 dyrektywy 2005/60 jest [sprzężony z ust. 2 lit. a) owego artykułu] obowiązek zabronienia „konwersj[i] lub przekazywani[a] mienia, ze świadomością, że pochodzi ono z działalności przestępczej lub z udziału w takiej działalności, w celu ukrywania lub zatajania nielegalnego pochodzenia tego mienia albo udzielenia pomocy osobie, która bierze udział w takiej działalności, dla umożliwienia jej uniknięcia konsekwencji prawnych takiego działania". O ile więc z brzmienia art. 1 dyrektywy 2005/60 nie wynika, że państwa członkowskie są zobowiązane do kryminalizacji czynów opisanych w jego ust. 2 lit. a), o tyle owo brzmienie nie stoi temu jednak na przeszkodzie, i to niezależnie od faktu, czy sprawca tego czynu jest również sprawcą przestępstwa źródłowego, z którego pochodzą środki pieniężne będące przedmiotem czynu prania pieniędzy.

41. Ponadto nie można zignorować faktu, że w art. 5 dyrektywy 2005/60 w sposób wyraźny przyznano, iż w celu zapobiegania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu państwa członkowskie mogą przyjąć lub utrzymać w mocy bardziej rygorystyczne przepisy w dziedzinie regulowanej tą dyrektywą. Trybunał orzekł już, że skoro rzeczony przepis znajduje się w rozdziale I dyrektywy, zatytułowanym „Przedmiot, zakres stosowania i definicje", to ma on zastosowanie do *wszystkich przepisów* w dziedzinie regulowanej przez dyrektywę 2005/60 w celu zapobiegania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu [12].

42. Wreszcie, wbrew temu, co twierdzi sąd odsyłający, nie wydaje mi się, by zawarte w art. 1 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2005/60 uściślenie, iż sprawca czynu prania pieniędzy zdefiniowanego w tym przepisie musi „[mieć świadomość], że [mienie] pochodzi […] z działalności przestępczej", nieuchronnie sprzeciwiało się tej wykładni. To właśnie bowiem ten uściślony zakaz świadczy sam w sobie o tym, że prawodawca Unii dążył do zapewnienia, by zabronione były jedynie czyny popełnione umyślnie, jak zostało to określone w art. 1 ust. 2 zdanie pierwsze dyrektywy 2005/60. O ile ta przesłanka będzie z konieczności spełniona w przypadku, gdy sprawcą jest jedna i ta sama osoba, o tyle warto jest mieć tę kwestię na uwadze w sytuacji, gdy owe dwa przestępstwa – mianowicie przestępstwo źródłowe i przestępstwo prania pieniędzy – są popełniane przez dwie różne osoby. Na marginesie pragnę ponadto zauważyć, że prawodawca Unii uznał, iż właściwe będzie pozostawienie tego dookreślenia również w art. 1 ust. 3 lit. a) dyrektywy 2015/849 i w art. 3 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2018/1673, mimo że w tej drugiej dyrektywie państwa członkowskie zostały po raz pierwszy w sposób wyraźny zobowiązane do uznania za przestępstwo prania pieniędzy przez ten sam podmiot, który je uzyskał.

43. Po drugie, kryminalizacja prania pieniędzy przez ten sam podmiot, który je uzyskał, jest również zgodna z celami dyrektywy 2005/60. Jak już bowiem wspomniano, podstawę owej dyrektywy stanowi w szczególności art. 95 WE (obecnie art. 114 TFUE), który dotyczy właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego. Da się to z łatwością wytłumaczyć tym, że pranie pieniędzy może zakłócić funkcjonowanie rynków finansowych oraz konkurencję [13]. W tym kontekście pranie pieniędzy przez ten sam podmiot, który je uzyskał, rzeczywiście może być rozpatrywane w kategoriach nieuczciwego zachowania konkurencyjnego, a jego kryminalizacja

[12] Zobacz podobnie wyrok z dnia 10 marca 2016 r., Safe Interenvios (C-235/14, EU:C:2016:154, pkt 78).

[13] Zobacz podobnie T. Hyttinen, A European Money Laundering Curiosity: Self-Laundering in Finland, EuCLR, Vol. 8, Nomos, 2018, s. 268–293, w szczególności s. 273.

może się przyczynić do ochrony funkcjonowania rynku wewnętrznego [14]. Pragnę więc powtórzyć, że co do zasady nic nie stało na przeszkodzie temu, by Rumunia uznała taki czyn za przestępstwo w swoim prawie krajowym.

44. Po trzecie, należy zauważyć, że dyrektywa 2005/60 została przyjęta w kontekście międzynarodowym w celu zastosowania w Unii Europejskiej zaleceń Grupy Specjalnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (FATF), która jest głównym międzynarodowym podmiotem walczącym z praniem pieniędzy, i nadania tym zaleceniom mocy wiążącej w Unii [15]. W motywie 5 dyrektywy 2005/60 w sposób wyraźny wskazano, że „w 2003 r. 40 zaleceń FATF [zalecenia FATF] znacząco znowelizowano i rozszerzono, [a] niniejsza dyrektywa powinna być dostosowana do tego nowego standardu międzynarodowego".

45. Zgodnie jednak z pierwszym z owych zaleceń FATF kraje *mogą* przewidzieć, że przestępstwo prania pieniędzy nie ma zastosowania do osób popełniających przestępstwo źródłowe, jeżeli wymagają tego podstawowe zasady ich prawa wewnętrznego. Ze względu na brzmienie tego zalecenia brak kryminalizacji prania pieniędzy przez ten sam podmiot, który je uzyskał, trzeba rozpatrywać w kategoriach wyjątku. W takim kontekście brak wyraźnej normy zabraniającej prania pieniędzy przez ten sam podmiot, który je uzyskał – tak jak to jest w przypadku dyrektywy 2005/60 – należy uważać za (dorozumiane) upoważnienie do kryminalizacji takiego czynu [16].

46. Ponadto w tym kontekście międzynarodowym nie można pominąć konwencji strasburskiej, która została włączona do porządku prawnego Unii decyzją ramową Rady 2001/500/WSiSW. W tym względzie należy zauważyć, że art. 6 ust. 1 lit. a) konwencji strasburskiej jest sformułowany podobnie jak art. 1 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2005/60 oraz że – jak przewidziano to w zaleceniach FATF – art. 6 ust. 2 lit. b) konwencji strasburskiej nie zabrania kryminalizacji czynu prania pieniędzy przez ten sam podmiot, który je uzyskał, lecz właśnie przeciwnie – wskazuje, iż *można* postanowić, że przestępstwa przewidziane w art. 6 ust. 1 owej konwencji nie mają zastosowania do sprawców przestępstwa źródłowego [17]. Niemniej jednak w art. 1 decyzji ramowej Rady 2001/500/WSiSW w sposób wyraźny przewidziano, że państwa członkowskie podejmują konieczne środki, by nie wprowadzać lub nie utrzymywać zastrzeżeń w odniesieniu do art. 6 konwencji strasburskiej, jeśli chodzi o poważne przestępstwa.

47. Tym samym, w świetle powyższych rozważań, stwierdzam, że – z uwagi na brzmienie art. 1 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2005/60, cel realizowany przez ową dyrektywę, a także kontekst międzynarodowy i prawny, w jaki się ona wpisuje – art. 1 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2005/60 należy interpretować w ten sposób, iż nie stoi on na przeszkodzie uchwaleniu uregulowania krajowego przewidującego, że wobec osoby, która popełniła przestępstwo źródłowe, może również zostać wydany wyrok skazujący za czyn prania pieniędzy pochodzących z tego przestępstwa źródłowego.

48. Mając na uwadze brzmienie art. 1 dyrektywy 2005/60, nie widzę powodu, dla którego państwo członkowskie – skoro ta kwestia należy ostatecznie do państw członkowskich – nie mogłoby dokonać transpozycji obowiązku ustanowionego w tym przepisie w drodze uregulowania krajowego przewidującego takie typy czynów zabronionych.

[14] W odniesieniu do tej kwestii zob. A.-M. Maugeri, Self-laundering of the proceeds of tax evasion in comparative law: Between effectiveness and safeguards, *New Journal of European Criminal Law*, Vol. 9(1), SAGE Journals, 2018, s. 83–108, w szczególności s. 84 i odesłania w przypisie 5.

[15] Zobacz podobnie: wyrok z dnia 25 kwietnia 2013 r., Jyske Bank Gibraltar (C-212/11, EU:C:2013:270, pkt 46); motyw 5 dyrektywy 2005/60.

[16] Zobacz podobnie T. Hyttinen, A European Money Laundering Curiosity: Self-Laundering in Finland, EuCLR, Vol. 8, 2018, s. 268–293, w szczególności s. 277.

[17] To samo podejście przyjęto w art. 9 ust. 1 i 2 konwencji warszawskiej z 2005 r.

49. Należy jednak jeszcze zbadać, czy – jak utrzymuje w szczególności sąd odsyłający – taka wykładnia nie jest sprzeczna z zasadą ne bis in idem.

3. Rozważania w przedmiocie zasady ne bis in idem

50. Bezsporne jest to, że ustawa nr 656/2002 o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i jego zwalczaniu dokonuje transpozycji dyrektywy 2005/60 do prawa rumuńskiego. Artykuł 29 ust. 1 owej ustawy stanowi w szczególności przejaw stosowania art. 1 ust. 1 i 2 dyrektywy 2005/60, a zatem prawa Unii w rozumieniu art. 51 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą"). Prawo rumuńskie musi być zatem zgodne z prawem podstawowym zagwarantowanym w art. 50 karty, który stanowi, że „[n]ikt nie może być ponownie sądzony lub ukarany w postępowaniu karnym za ten sam czyn zabroniony pod groźbą kary, w odniesieniu do którego zgodnie z ustawą został już uprzednio uniewinniony lub za który został już uprzednio skazany prawomocnym wyrokiem na terytorium Unii" [18].

51. Trybunał wyraźnie wskazał, że z samej treści art. 50 karty wynika, iż wprowadza on zakaz ponownego sądzenia lub karania w postępowaniu karnym tej samej osoby za to samo przestępstwo. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału znaczącym kryterium dla celów oceny tożsamości czynu jest kryterium tożsamości zdarzenia, rozumiane jako istnienie całości, na którą składają się nierozdzielnie ze sobą związane konkretne okoliczności, które doprowadziły do uniewinnienia lub prawomocnego skazania danej osoby [19].

52. Co się jednak tyczy kryminalizacji prania pieniędzy, nie uważam, aby czyn stanowiący przestępstwo prania pieniędzy określone w art. 1 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2005/60 oraz zdarzenie przyjmujące postać przestępstwa źródłowego, które stanowi warunek wstępny zaistnienia czynu prania pieniędzy, były identyczne w znaczeniu wskazanym w poprzednim punkcie, czyli stanowiły „zasadniczo ten sam fakt" [20]. Od chwili, w której okoliczności rozważanych przestępstw zaczynają się od siebie różnić, nawet jeśli owe przestępstwa zostały popełnione przez tę samą osobę, a ich przedmiot jest identyczny, nic nie stoi bowiem na przeszkodzie temu, by podlegały ściganiu karnemu niezależnie od siebie [21].

53. O ile o samym posiadaniu mienia pochodzącego z działalności o charakterze przestępczym lub o korzystaniu z takiego mienia jest mowa w art. 1 ust. 2 lit. c) dyrektywy 2005/60, o tyle pranie pieniędzy, zgodnie z definicją zawartą w art. 1 ust. 2 lit. a) i b) owej dyrektywy, odnosi się do konwersji lub przekazywania mienia w celu ukrywania lub zatajania jego nielegalnego pochodzenia oraz do ukrycia lub zatajenia prawdziwego charakteru mienia, jego źródła, miejsca położenia, rozporządzania nim, przemieszczania, własności lub praw do tego mienia. Co się tyczy art. 1 ust. 2 lit. a) i b) dyrektywy 2005/60 – czyn prania pieniędzy obejmuje zatem konwersję i przekazywanie nielegalnie uzyskanych składników majątkowych oraz ich ukrycie lub zatajenie z wykorzystaniem systemu finansowego. Jako taki czyn ten stanowi więc w sposób oczywisty kolejne przestępstwo, które należy odróżnić od przestępstwa źródłowego i które prowadzi ponadto do powstania dodatkowej lub odmiennej szkody aniżeli szkoda wywołana już przestępstwem źródłowym.

[18] Zobacz podobnie wyrok z dnia 20 marca 2018 r., Menci (C-524/15, EU:C:2018:197, pkt 21).

[19] Zobacz podobnie wyrok z dnia 20 marca 2018 r., Menci (C-524/15, EU:C:2018:197, pkt 34, 35).

[20] Tłumaczenie moje (w oryginale – „un fait en substance le même"). Zobacz O. Michiels, Le cumul de sanctions: le principe *non bis in idem* à l'aune de la jurisprudence de la Cour de justice et de la Cour européenne des droits de l'homme, w: *L'Europe au présent! Liber amicorum Melchior Wathelet*, Bruylant, 2018, s. 555–578, w szczególności s. 565.

[21] Zobacz podobnie G. Beaussonie, Quelques observations à partir de (et non sur) l'„auto-blanchiment", *Actualité Juridique Pénale*, 2016, nº 4, s. 192.

54. Jest to widoczne w kontekście uchylania się od opodatkowania. Znamiona jednego przestępstwa może wypełniać bezprawne ukrywanie dochodu podlegającego opodatkowaniu. Znamiona kolejnego – i, co najważniejsze, odmiennego – przestępstwa mogą natomiast wypełniać podjęte przez dokładnie tego samego podatnika wysiłki zmierzające do „prania" dochodów pochodzących z tego przestępstwa z wykorzystaniem systemu finansowego.

55. Ponadto takie restrykcyjne podejście do kwestii kryminalizacji prania pieniędzy przez ten sam podmiot, który je uzyskał, przyjął prawodawca Unii. Można bowiem przy okazji zauważyć, że o ile samo nabycie, posiadanie albo użytkowanie mienia pochodzącego z działalności o charakterze przestępczym podlega obecnie karze jako przestępstwo zgodnie z art. 3 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2018/1673, o tyle tego rodzaju czyny nie wchodzą w zakres przewidzianego w art. 3 ust. 5 owej dyrektywy obowiązku kryminalizacji prania pieniędzy przez ten sam podmiot, który je uzyskał[22].

56. W konsekwencji, w świetle powyższych rozważań, podtrzymuję wniosek, zgodnie z którym, bez uszczerbku dla zasady ne bis in idem, art. 1 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2005/60 należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie temu, aby osobą popełniającą czyn stanowiący przestępstwo prania pieniędzy była ta sama osobą co osoba popełniająca przestępstwo źródłowe.

VI. Wnioski

57. W konsekwencji, w świetle powyższych rozważań, proponuję Trybunałowi, by na pytanie przedstawione przez Curtea de Apel Braşov (sąd apelacyjny w Braszowie, Rumunia) odpowiedział następująco:

Artykuł 1 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2005/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005 r. w sprawie przeciwdziałania korzystaniu z systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, zgodnie z którym osobą popełniającą czyn stanowiący przestępstwo prania pieniędzy może być ta sama osoba co osoba popełniająca przestępstwo źródłowe.

[22] Zobacz także motyw 11 dyrektywy 2018/1673 i objaśnienie dotyczące art. 3 wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy za pomocą środków prawnokarnych [COM(2016) 826 final].